Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19026

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i (ÇY?GDÖ), **erken çocukluk** dönemindeki bireylerin **yönetici i?levler** alan?ndaki geli?im düzeylerini sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. 2020 y?l?nda Tülay Gül Ta?k?n Gökçe ve A. Kand?r taraf?ndan yap?lan kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda psikometrik özellikleri belirlenmi?tir. Ölçek, özellikle okul öncesi dönem çocuklar?n?n bili?sel kontrol ve öz düzenleme becerilerini de?erlendirerek, bu kritik geli?im alan?nda erken müdahale ve e?itim programlar?n?n planlanmas?na bilimsel bir dayanak sa?lamay? hedeflemektedir. Ölçek, gözleme dayal? veya ebeveyn/ö?retmen raporlamas? format?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yönetici ??levler, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Erken Çocukluk, Bili?sel Geli?im, Öz Düzenleme.

Yazarlar

Tülay Gül Ta?k?n Gökçe, A. Kand?r.

Amaç

Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, Türkiye örneklemine uygun, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç olu?turmakt?r. Bu araç sayesinde, **erken çocukluk** döneminde (özellikle okul öncesi ça?da) çocuklar?n temel **yönetici i?levler** bile?enlerindeki performanslar? standart bir ?ekilde ölçülebilir hale gelmi?tir.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara çocuklar?n geli?imsel ihtiyaçlar?n? belirlemede yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Elde edilen veriler, çocuklar?n akademik ba?ar?lar?n?, sosyal uyumlar?n? ve problem çözme becerilerini etkileyen bili?sel kontrol mekanizmalar?n?n ne düzeyde geli?ti?ini ortaya koyar. Bu sayede, geli?imsel gecikmelerin erken tespiti ve uygun e?itim stratejilerinin belirlenmesi kolayla??r.

Yap? (Konstrukt)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, beyin fonksiyonlar?n?n karma??k ve üst düzey bili?sel süreçlerini ifade eden **yönetici i?levler**dir. Bu i?levler genellikle üç temel bile?en alt?nda incelenir: **?nhibitör Kontrol** (dürtüleri bast?rma ve dikkat da??t?c?lar? görmezden gelme yetene?i), **Çal??ma Belle?i** (bilgiyi geçici olarak tutma ve manipüle etme yetene?i) ve **Bili?sel Esneklik** (görevler veya dü?ünce setleri aras?nda h?zla geçi? yapma yetene?i).

ARABPSYCHOLOGY.COM

ÇY?GDÖ, bu temel bile?enlerin çocu?un günlük ya?amdaki davran??lar? ve görev performans? üzerindeki yans?malar?n? de?erlendirir. Ölçe?in alt boyutlar?n?n, bu yap?sal bile?enleri ne ölçüde temsil etti?i, yap?lan **faktör analizi** çal??malar?yla desteklenmi?tir. Ölçek, çocuklar?n planlama, organize etme ve hedefe yönelik davran??lar? sürdürme gibi karma??k becerilerini de dolayl? olarak de?erlendirmeye imkan tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilme sürecinde kapsaml? bir **geçerlik** çal??mas? yürütülmü?tür. Bu çal??ma, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? **yönetici i?levler** yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? hedeflemi?tir.

Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen yap? olan yönetici i?levlerin tüm boyutlar?n? yeterince temsil edip etmedi?i, alan?nda uzman akademisyen ve uygulay?c? görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir. Bu süreçte, maddelerin ilgili ya? grubunun geli?im özelliklerine uygunlu?u titizlikle kontrol edilmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Yap? geçerli?i, aç?mlay?c? **faktör analizi** (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n? do?rulad???n? göstermi?tir.

Güvenirlik

ÇY?GDÖ'nün **güvenirlik** çal??malar?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla yap?lm??t?r. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu ve sonuçlar?n kararl? oldu?unu gösterir.

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Ölçe?in iç tutarl?l???, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? ölçmek için, ayn? çocuk grubuna belirli bir zaman aral???yla (örne?in 2-4 hafta) tekrar uygulanmas? ve sonuçlar?n korelasyonu incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in kararl?l?k aç?s?ndan yeterli düzeyde güvenilir oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla yap?lan **faktör analizi** çal??malar?, ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? temsil etti?ini göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlar?, ölçe?in yönetici i?levlerin temel teorik bile?enlerine kar??l?k gelen alt faktörlere ayr?ld???n? ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçekteki toplam varyans?n önemli bir yüzdesini aç?klamaktad?r. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise, elde edilen faktör yap?s?n?n veri setiyle uyumlu oldu?unu ve teorik modeli destekledi?ini gösteren iyi uyum indeksleri sa?lam??t?r. Bu faktörler, uygulay?c?lar?n hangi yönetici i?lev alanlar?n?n daha çok desteklenmesi gerekti?i konusunda spesifik bilgiler edinmesini sa?lar.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Ö?retmen/Ebeveyn Raporu veya Gözlem Formu olarak kullan?labilir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar (Normal geli?im gösteren ve geli?imsel risk alt?ndaki çocuklar)

Ya? Grubu: Erken Çocukluk Dönemi (Genellikle 4-6 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden çocuklardan olu?an bir örneklem üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Gözlem ve/veya raporlama yoluyla uygulanan maddeler üzerinden, çocu?un ilgili yönetici i?lev becerilerini ne s?kl?kta ve ne düzeyde sergiledi?i derecelendirilir. (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme çal??mas?n?n detaylar?nda yer almaktad?r.)

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Esneklik, Çal??ma Belle?i, ?nhibitör Kontrol, Öz Düzenleme, Okul Öncesi E?itim, Psikometrik Özellikler, Ta?k?n-Gökçe.

Yazar Detaylar?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gultaskingokce@gazi.edu.tr (Tülay Gül Ta?k?n Gökçe)

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?il.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Kullan?m ko?ullar? ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Tülay Gül Ta?k?n Gökçe ile do?rudan ileti?ime geçilmelidir.

Testin Geli?tirildi?i Y?l: Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuklarda-yonetici-islevlerin-gelisimini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ta?k?n-Gökçe, T. G., ve Kand?r, A. (2020). Çocuklarda **Yönetici ??levler**in Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i geçerlik güvenirlik çal??mas?. *Erken Çocukluk Çal??malar? Dergisi*, *4*(2), 49-65. DOI: http://dx.doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202042252

Çocuklarda Yönetici ??levlerin Geli?imini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, ilgili referans makalesinden (Ta?k?n-Gökçe ve Kand?r, 2020) elde edilebilir. Maddeler buraya eklenmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM